

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

František Žák

František Žák SJ (1862–1934) a teologie stvoření, Praha: KTF UK, 2014. 68 s.

Kolega Žák předkládá k obhajobě diplomovou práci, v níž představuje život a dílo Františka Žáka SJ (1862–1934) i strukturu jeho *Soustavné katolické věrouky pro lid*, podrobuje rozboru pátý svazek, který je věnován teologii stvoření, a nakonec jej srovnává s analogickými pasážemi dogmatik Josefa Pospíšila, Richarda Špačka a Jana Valeriána Jirsíka.

Biografie je sestavena z již existujících prací a z Žákových publikací (pramenné bádání se omezilo na návštěvu archivu české provincie Tovaryšstva Ježíšova). Nepřináší tedy nové informace. Je však sestavena solidně. Chvályhodná je i její stručnost – má pouze propedeutický charakter.

Žákovo dílo je prezentováno soupisem, který je tříděn do tematických skupin. Tato část diplomové práce měla dle zadání představovat autorův původní badatelský přínos: úplná bibliografie totiž zatím neexistuje. Nevím, nakolik se lze spolehnout na úplnost heuristiky knižních titulů – nabádal jsem studenta k tomu, aby každý titul ověřil přímou excerpcí. Nejpřínosnější ovšem měla být rešerše v periodících. A zde je třeba vyjádřit překvapení nad tím, že zatímco knihy jsou třízeny do kategorií Dogmatická a apologetická díla – Morální a asketická díla – Homiletická díla – Básnická díla písně – Beletristické spisy a jiná díla, články jsou třízeny zcela jinak: Filosofické otázky – Školství a katechetika – Sociální práce – Články o Slovensku – Články o Rusku a pravoslavné církvi. Znamená to snad, že muž, který napsal 11 knih z dogmatiky a apologetiky a 7 knih morálně-asketických, nevěnoval těmto disciplínám ani jeden článek? Jistě, některé se skrývají v rubrice Články o Rusku a pravoslavné církvi (neuspořádané bohužel chronologicky), ale i tak je to velmi podivné. Pouhým pohledem na <http://depositum.cz/knihovny/ckd/> lze také konstatovat, že autor nezohlednil všechny Žákovy publikace v *Časopise katolického duchovenstva*. Chybí například „Rusové na koncilu florenckém“ (1903, č. 2, s. 85–88, č. 3, s. 172–179; č. 5, s. 325–333; č. 6+7, s. 407–418; č. 9, s. 563–572) a také řada recenzí. – Nutno uzavřít, že v této věci zůstává bohužel kvalifikační práce neuspokojivá.

Vlastním tématem diplomové práce je rozbor té části Žákovy dogmatiky, jež je věnována Bohu stvořiteli a dílu stvoření. Presentace celkové struktury *Soustavné katolické věrouky pro lid* i závěrečná komparace se Špačkem, Pospíšilem a Jirsíkem zasazuje pátý svazek do širšího kontextu. Analýza – jež sleduje rozdělení traktátu na část o stvoření vůbec, o stvoření světa, člověka a andělů – má formu reprodukce stěžejních témat; nedochází tedy k hlubšímu ponoru do teologie stvoření. U každé části je připojen i soupis citovaných míst Písma a církevních otců; autor však bohužel nevyvozuje z této pramenné analýzy žádné obecné konkluze o způsobu, jímž Žák pracoval s prameny.

Z formálního hlediska je třeba práci vytknout velké množství gramatických chyb, stylistických neobratností a grafických nedůsledností.

Závěr práce se končí větami: „K některým bodům by bylo dobré se vrátit a více je rozpracovat. To se týká zvláště jeho působení v některých časopisech a také by stálo za to hlouběji propracovat téma vlivu pravoslavného učení v Žákově díle.“ Těmto výrokům je třeba přitakat. Je škoda, že autor diplomové práce a) u životopisu nevyužil více archivní prameny, b) u bibliografie nebyl více důsledný v heuristice, c) u analýzy teologie stvoření zůstal tak velice popisný a nevstoupil do vlastního *děje* teologické reflexe. Ve své výsledné podobě je diplomová práce spíše jen průpravou k bádání o Františku Žákovi SJ nežli vlastním studiem jeho života, díla a teologie. – Jako školitel však musím dodat, že autor pracoval velmi samostatně, zohledňoval průběžné připomínky a vydal ze sebe maximum, jež je mu v daném ohledu dáno.

S ohledem na uvedené doporučuji práci k obhajobě. Žádám, aby v rámci prezentace své práce doplnil text informací o tom, jak Žák vykládá biblický text, podle něhož byl člověk stvořen jako Boží obraz a podobenství (ve výkladu o tom není ani zmínka, pouze na s. 47 je řečeno, že je Gn 1,26nn citován). Zajímalo by mne také, jak je v kapitole o stvoření reflektován vztahový (sociální a eklesiální) charakter lidské bytosti

Praha, 19. 5. 2014

doc. Vojtěch Novotný, Th.D.